

המכון
לחירות ואחריות

בית ספר לאודר
לממשל, דיפלומטיה
ואסטרטגיה

אוניברסיטת
רייכמן
★ ★ ★ ★ ★

שנתיים של מלחמה: פנינו לאן?

ברית בשה

הרצליה | פברואר 2026

המכון
לחירות ואחריות

בית ספר לאודר
לממשל, דיפלומטיה
ואסטרטגיה

אוניברסיטת
רייכמן

המכון לחירות ואחריות

המכון לחירות ואחריות הוא חממת מחקר לפוליטיקה ישראלית. המכון פועל לחיזוק הערכים, המוסדות, והתהליכים הנחוצים להבטחת קיומה של דמוקרטיה ליברלית בישראל ברוח ערכי היסוד המעוגנים בהכרזת העצמאות ובדגש על כיבוד זכויות האדם ושלטון החוק. יעדי המכון מושגים באמצעות קידום המחקר וההוראה והשפעה על סדר היום הפוליטי ועל השיח הציבורי בישראל.

פרטי ההתקשרות:

אוניברסיטת רייכמן, האוניברסיטה 8 הרצליה, 4610101

טלפון: 09-9527230

דוא"ל: libres@runi.ac.il

אתר: www.runi.ac.il/libres

שנתיים של מלחמה: פנינו לאן?

ברית בשה

תקציר

ב-7 באוקטובר 2023 החלה המלחמה הארוכה ביותר, ואחת הקשות ביותר, שידעה מדינת ישראל. שנתיים של מאבק יומיומי, של אבדות כואבות, של מאות אלפי מפונים, ושל ציפייה עצובה להחזרת החטופים שינו את פני החברה הישראלית. לאורך תקופה זו נשמעו קולות ביקורת רבים על אופן ניהול המלחמה, על ההחלטות האסטרטגיות, ועל המחירים הכבדים שנגבו. שאלת האחריות למחדל ה-7 באוקטובר ליוותה את השיח הציבורי, עם קריאות חוזרות ונשנות להקמת ועדת חקירה ממלכתית – קריאה שלא מולאה עד כתיבת שורות אלו.

שנתיים לאחר פרוץ המלחמה, ב-9 באוקטובר 2025, נחתם הסכם הפסקת אש בין ישראל לארגון חמאס, שהביא לשחרור 20 החטופים האחרונים בחיים – רגע שאליו ייחלו רבים – ולתהליך שחרור הדרגתי של החללים. אך מעבר לשמחה על החזרת החטופים, נותרו שאלות רבות לגבי האחריות למלחמה, ניהול המלחמה והערכת תוצאות המלחמה. סקירה זו בוחנת את תפיסות הציבור הישראלי עם כניסתה לתוקף של הפסקת האש, תוך מתן הקשר להתפתחות הדעה הציבורית לאורך שנתיים של מלחמה.

הנתונים מבוססים על סקרי דעת קהל שערך המכון לחירות ואחריות במהלך המלחמה ומיד לאחר חתימת הסכם הפסקת האש, ב-19-16 באוקטובר 2025. יחד, הנתונים מציגים תמונה מורכבת של ציבור המתמודד עם תוצאות מלחמה בלתי מוכרעת, תחושות מעורבות ביחס להישגים, ואי-ודאות עמוקה לגבי העתיד. ממצאים אלו רלוונטיים במיוחד לאור התבטאויותיו של הנשיא טראמפ על כוונתו לקדם הסכמי שלום במזרח התיכון, תוך שהוא רואה בהסכם הפסקת האש בעזה צעד ראשון בכיוון זה.

ממצאים מרכזיים:

הסקירה מראה על ציבור המתמודד עם תוצאות מלחמה בלתי מוכרעת, משבר אמון עמוק בהנהגה, ופסימיות ביטחונית - לצד חוסן וגאווה בחברה הישראלית.

- **תוצאות המלחמה:** רק 33% ראו ניצחון ישראלי באוקטובר 2025, למרות הישגים צבאיים משמעותיים. התנודתיות לאורך המלחמה (10%-37%) משקפת תנועה בין פסימיות עמוקה לחוסר בהירות, לא בין תבוסה לניצחון.
- **משבר אמון בהנהגה:** פיצול דרמטי - אמון גבוה ויציב בצה"ל (78%) מול אמון נמוך מאוד בממשלה (24%). גם בקרב מצביעי הקואליציה, פחות ממחצית נתנו אמון בממשלה לאורך רוב המלחמה.
- **משבר החטופים:** במהלך המלחמה הייתה תמיכה רחבה בקידום עסקה להחזרת החטופים (73% תמכו בהחזרתם גם במחיר סיום המלחמה), לצד אובדן אמון ביכולת המדינה (רק 17% סמכו על המדינה להחזירם). הסכם הפסקת האש נתפס כהישג הומניטרי (59%), לא כניצחון צבאי.
- **פסימיות לגבי העתיד:** 72% צופים חזרה ללחימה תוך 5 שנים; 84% מאמינים שחמאס ישקם כוח; 83% לא מאמינים בשלום עם הפלסטינים במהלך חייהם. כמחצית (49%) עדיין חש בסכנה קיומית.
- **גאווה וחוסן:** 73% גאים להיות ישראלים - גאווה שעלתה עם פרוץ המלחמה (81%) וירדה עם התארכותה, אך נותרה גבוהה מהרמה שלפני המלחמה.
- **דרישה לאחריות שלא נענתה:** 88% דורשים ועדת חקירה ממלכתית - קונצנזוס נדיר בין הגושים (86% קואליציה, 95% אופוזיציה). הוועדה לא הוקמה עד היום.

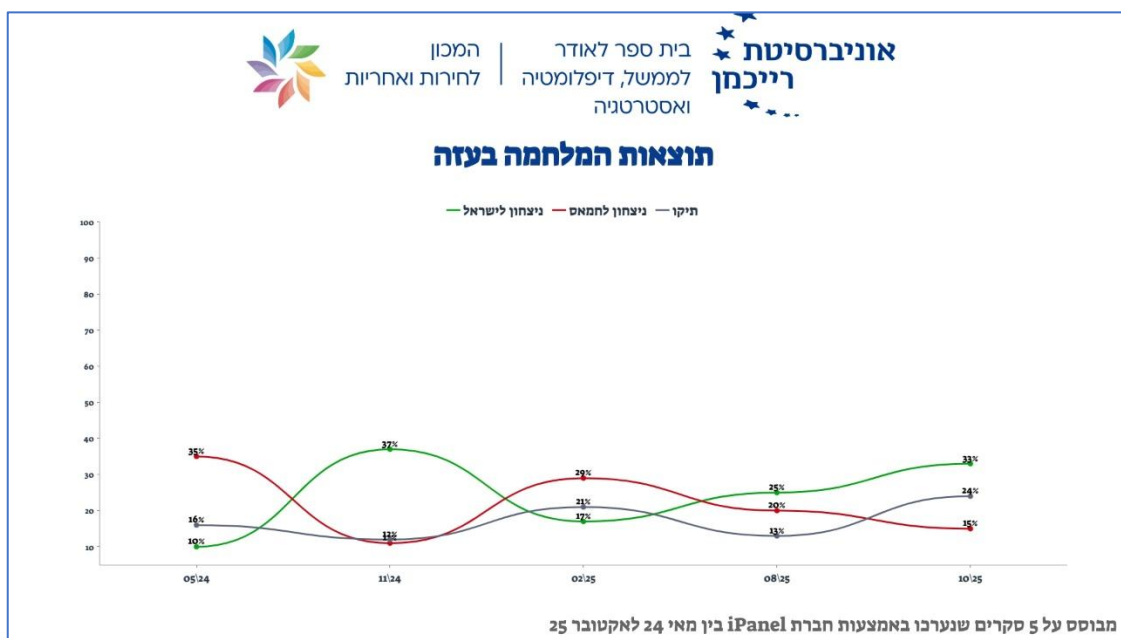
כדי להבין את תפיסת הציבור הישראלי במועד חתימת הסכם הפסקת האש באוקטובר 2025, יש להציב אותה בהקשר הרחב יותר של שנתיים של מלחמה. הסקירה בוחנת כיצד השתנתה תפיסת הציבור לאורך שלבי המלחמה השונים בשלושה תחומים מרכזיים: 1. הערכת ההישגים הצבאיים: כיצד השתנתה תפיסת הניצחון, השגת היעדים ויכולת ההרתעה לאורך המלחמה ועד היום; 2. אמון בהנהגה: הטיפול במשבר החטופים, הדרישה לאחריות וחקירה; 3. כיצד הציבור רואה את העתיד: הערכת הפסקת האש, סיכויי שלום, והסיכוי לחזור ללחימה.

ניהול המלחמה: תוצאות בלתי מוכרעות ומשבר אמון

ניצחון או כישלון? הציבור מתקשה להכריע

אחת השאלות איתה התמודד הציבור הישראלי לאורך שנתיים של מלחמה הייתה: האם ישראל מנצחת במלחמה הזו? (אפרת 2025) התשובה לשאלה זו השתנתה באופן דרמטי לאורך המלחמה, ומשקפת את המורכבות של ניהול מלחמה ממושכת מול ארגון טרור, ללא יעדים מוגדרים אשר משתנים באופן תכוף.

תרשים 1: תפיסת הציבור את תוצאות המלחמה בעזה

בסקר שנערך במאי 2024, כשבעה חודשים לאחר פרוץ המלחמה, הציבור היה שרוי בפסימיות עמוקה. רק מיעוט קטן (10%) ראה בתוצאות המלחמה ניצחון לישראל, בעוד שכשליש מהציבור (35%) ראו בהן ניצחון לחמאס. תפיסה זו הייתה מתסכלת במיוחד לאור המחיר הכבד ששילם הציבור - באבדות, במפונים, ובחטופים. אפילו בקרב מצביעי הקואליציה, הפסימיות הייתה גבוהה: רק 16% ראו ניצחון ישראלי, לעומת 37% שראו ניצחון לחמאס.

עם התקדמות המלחמה וההצלחות הצבאיות בשטח, חלה עלייה באופטימיות. תקופה זו התאפיינה בשורה של הישגים צבאיים משמעותיים: חיסול מוחמד דף, המפקד הצבאי הבכיר של חמאס, וסיום

מבצע קרקעי בן שלושה שבועות בח'אן יונס באוגוסט 2024; חיסול איסמעיל הנייה, ראש הלשכה המדינית של חמאס, בסוף יולי 2024; מבצע הביפרים בלבנון בספטמבר 2024 וחיסול מנהיג חיזבאללה חסן נסראללה בסוף אותו חודש; חיסול יחיא סינוואר, ראש חמאס בעזה והמוח מאחורי מתקפת ה-7 באוקטובר, באוקטובר 2024 במסגרת מבצע חצי צפון. כך, בסקר מנובמבר 2024, 37% מכלל הציבור ראו בתוצאות המלחמה ניצחון לישראל, ובקרב מצביעי הקואליציה - 57%.

אולם, עם כניסתה לתוקף של הפסקת האש הראשונה בינואר 2025 ותהליך שחרור החטופים, חלה ירידה דרמטית בתפיסת ההישגים. בסקר מפברואר 2025, בעיצומה של הפסקת האש השנייה, רק 17% מהציבור ראו בתוצאות המלחמה ניצחון לישראל, בעוד שכ-29% - כמעט שליש - ראו בהן ניצחון לחמאס. בקרב מצביעי הקואליציה, השיעור ירד מ-57% (בנובמבר 2024) ל-31%, ובקרב מצביעי האופוזיציה - מ-30% ל-12% בלבד. הירידה החדה הזו, למרות החזרת חטופים, יכולה אולי להצביע על התחושה בקרב הציבור שחמאס הוא זה ששלט בנרטיב. הציבור ראה שחרור בפעילות - לא שחרור כולל של כל החטופים - וזאת במסגרת הסכם שכבר הופר פעם אחת: הפסקת האש הראשונה שנחתמה בנובמבר 2023 הופרה לאחר שבוע, ותהליך השחרור הופסק. החטופים שהוחזרו במסגרת ההסכם השני חזרו במצב פיזי ונפשי ירוד, ויחד עם השמחה על חזרתם נותרה התחושה הכואבת שחמאס קובע את קצב השחרור ואת מתכונתו. ההבדל בין ההישג ההומניטרי של החזרת החטופים לבין תחושת הכישלון במימוש יעדי המלחמה בלט במיוחד בעיצומה של הפסקת אש זו.

במקביל לכך, הנתונים חשפו שהתחושה בקרב הציבור היא של אי-השגת יעדי המלחמה המוצהרים. באותו סקר מפברואר 2025, ניתן לראות כי 53% מהציבור סברו שישאל השיגה את יעדיה רק במידה מועטה, ורק 10% סבורים שישאל השיגה במידה רבה את יעדי המלחמה. גם בנוגע להחזרת ההרתעה - יעד מרכזי שנועד לתקן את המחדל של 7 באוקטובר - רק 33% היו סבורים שישאל החזירה במידה רבה את יכולת ההרתעה שלה (46% בקרב מצביעי הקואליציה, 27% בקרב האופוזיציה).

בנוסף, הציבור היה חלוק בשאלה האם המצב הביטחוני של ישראל טוב יותר מאשר לפני המלחמה: 52% היו סבורים שהמצב נותר ללא שינוי או הפך רע יותר, לעומת 42% שסברו שהוא טוב יותר. הפילוג הזה משקף את המורכבות: מצד אחד, חמאס הוחלש באופן משמעותי; מצד שני, המחיר היה כבד, והאיום הביטחוני לא נעלם. בקרב מצביעי הקואליציה, 59% סברו שהמצב טוב יותר, אך בקרב מצביעי האופוזיציה רק 19% חשבו כך - פער המשקף הבדלים עמוקים בתפיסת המציאות הביטחונית.

הפער בין הציפיות למציאות עשוי לנבוע, בין היתר, מהקושי המובנה במלחמה מול ארגון טרור. יעדים כמו "השמדת חמאס" או "שינוי המציאות הביטחונית" הם יעדים מופשטים שקשה למדוד את השגתם. כאשר חמאס עדיין קיים, עדיין שולט בחלקים מעזה, ועדיין החזיק בחטופים חיים וחללים בעת הפסקת האש השנייה - קשה לטעון שהיעדים הושגו במלואם. התחושה הייתה שלמרות כמעט שנה וחצי של מלחמה ומחיר כבד, המציאות בשטח לא השתנתה באופן יסודי. כל אלו יחד עשויים להסביר את הירידה החדה בתפיסת הציבור את תוצאות המלחמה.

הפסקת האש השנייה הסתיימה ב-18 במרץ 2025, ישראל חידשה את הלחימה במבצע "עוז וחרב", ובהמשך ב-16 במאי 2025 פתחה במבצע "מרכבות גדעון" - מבצע צבאי נרחב שכלל השתלטות על צירי ביתור מרכזיים ברצועה, חיסול בכירי חמאס, ותמרון קרקעי עצים בח'אן יונס ובצפון הרצועה. לפי

הערכות צבאיות, המבצע נועד ליצור תנאים לעסקת חטופים באמצעות לחץ צבאי, ולהחליש את כוחו של חמאס. המבצע הביא לעלייה קלה בתחושת הניצחון כאשר בסקר מאוגוסט 2025, 25% מהציבור ראו בתוצאות המלחמה ניצחון לישראל - עלייה של 8 נקודות אחוז בלבד לעומת פברואר. המאמץ הצבאי המחודש, למרות הישגיו, לא הצליח להחזיר את הציבור לתחושת ניצחון.

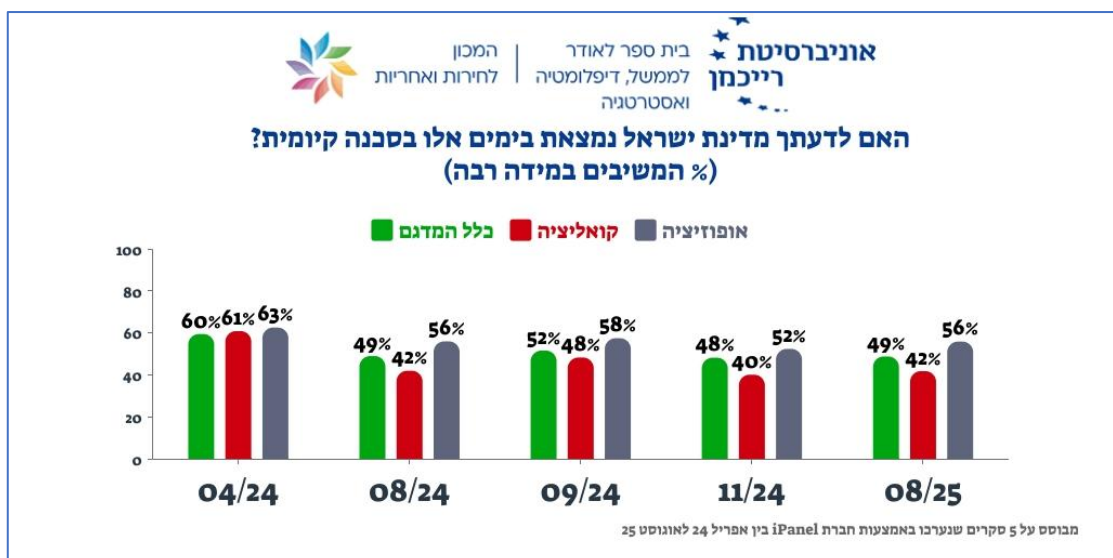
בסקר מאוקטובר 2025, לאחר חתימת ההסכם להחזרת כלל החטופים ושנתיים לאחר תחילת המלחמה, רק 33% מהציבור ראו בתוצאות המלחמה ניצחון לישראל - שיפור ניכר לעומת נקודת השפל של 17% בפברואר, אך עדיין נמוך מ-37% שנרשמו בשיא של נובמבר 2024. 24% ראו את הניצחון כתיקו, ו-15% ראו ניצחון לחמאס. גם כאן, הפער בין קואליציה לאופוזיציה בולט: 54% ממצביעי הקואליציה רואים ניצחון ישראלי, לעומת 26% בלבד מצד האופוזיציה, ועדיין כרבע (25%) ראו את הניצחון כתיקו או ניצחון לחמאס - נתון המעיד על קושי משמעותי בתפיסת ההישגים גם בקרב התומכים בממשלה.

המסקנה העולה מנתונים אלו היא שהציבור הישראלי מתקשה להגדיר את תוצאות המלחמה באופן חד-משמעי. חשוב מכך, מעבר לתנודתיות, התמונה הכללית עגומה, שכן גם באחת מנקודות שיא האופטימיות בנובמבר 2024, עדיין רק מיעוט (37%) ראו בתוצאות המלחמה ניצחון לישראל. גם לאחר "סיום" המלחמה באוקטובר 2025, רק שליש (33%) ראו ניצחון ישראלי. התנודתיות בין 10% ל-37% אינה משקפת מעבר בין תבוסה לניצחון, אלא תנועה בין פסימיות עמוקה לחוסר בהירות. לאורך המלחמה - בשיאי ההצלחה הצבאית ובשפל הכישלון ההומניטרי - רוב הציבור הישראלי לא ראה את המלחמה כניצחון.

תחושת איום מתמשכת: כמחצית עדיין חש בסכנה קיומית - על מי אפשר לסמוך?

התנודתיות בתפיסת הניצחון והקושי להגדיר את תוצאות המלחמה באופן חד-משמעי עשויים להיות קשורים לא רק למורכבות הצבאית, אלא גם לתחושת איום מתמדת שליוותה את הציבור לאורך כל המלחמה.

תרשים 2: תחושת סכנה קיומית בקרב הציבור

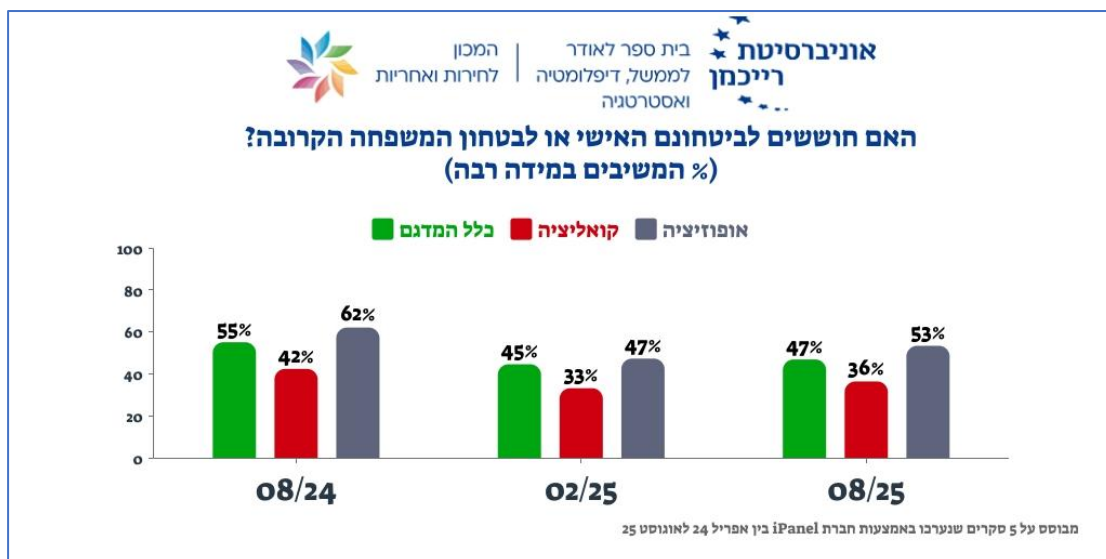
באפריל 2024, כשבעה חודשים לאחר פרוץ המלחמה, 59% מהציבור סברו שמדינת ישראל נמצאת בסכנה קיומית - תחושה שהייתה משותפת לשני הגושים (61% בקואליציה, 63% באופוזיציה). תחושה זו לא דעכה משמעותית לאורך המלחמה: 56% בסקר אוגוסט 2024, 52% בסקר ספטמבר 2024, 48% בנובמבר 2024, ועדיין 49% באוגוסט 2025 (42% בקואליציה, 56% באופוזיציה). כלומר, גם אחרי שנתיים של מלחמה, כמחצית הציבור מרגיש שישראל נמצאת בסכנת איום קיומי.

הירידה המתונה הזאת - רק 10 נקודות אחוז לאורך שנה ושלושה חודשים של לחימה עצימה, כאשר הנתונים כמעט לא השתנו בין נובמבר 2024 לאוגוסט 2025 - מעידה על תחושת איום מתמשכת (יעיר 2024). ההבדל העיקרי שנוצר הוא בין הגושים: בקרב מצביעי האופוזיציה תחושת הסכנה הקיומית כמעט לא ירדה (63% באפריל 2024 לעומת 56% באוגוסט 2025), בעוד שבקרב מצביעי הקואליציה חלה ירידה משמעותית יותר (61% ל-42%). אולם, גם בקרב מצביעי הקואליציה, 42% - אחוז לא מבוטל - עדיין חשים כי ישראל נמצאת בסכנה קיומית.

תחושת הסכנה הקיומית המתמשכת הזאת יכולה לנבוע ממספר מקורות: הטרואמה הנמשכת של ה-7 באוקטובר, החזיתות הרבות - חמאס, חיזבאללה, איראן - ומצבים ביטחוניים נוספים. בכל מקרה, נדמה כי גם העובדה שכמחצית מהציבור עדיין חי בתחושה של סכנה קיומית אחרי כמעט שנתיים של לחימה, למרות ההישגים הצבאיים המשמעותיים (חיסול מנהיגות חמאס וחיזבאללה, מבצע הביפרים וכו'), מקשה על הציבור לחוש תחושת ניצחון אמיתית. אפשר לומר בזהירות: יש הצלחות צבאיות לא מבוטלות לאורך הדרך, אך כשתחושת הסכנה עדיין כה נוכחת, בשילוב עם אופי השיח הציבורי של מנהיגים ושל התקשורת, תחושת ניצחון של ממש אינה קיימת.

לתחושת האיום על המדינה הייתה השפעה גם על תפיסת הביטחון האישי (תרשים 3). באוגוסט 2024, כמעט שנה לאחר פרוץ המלחמה, 55% הביעו חשש במידה רבה לביטחון האישי וביטחון המשפחה - 62% באופוזיציה ו-42% בקואליציה. כחצי שנה לאחר מכן בפברואר 2025 החשש עמד על 45% (47% באופוזיציה, 33% בקואליציה), ובאוגוסט 2025, עמד על 47% (53% באופוזיציה, 36% בקואליציה). גם לאחר כמעט שנתיים של מלחמה, כמחצית מהציבור עדיין חושש לביטחון האישי שלו ושל משפחתו - תחושה שממשיכה ללוות את הציבור הישראלי למרות ההישגים הצבאיים.

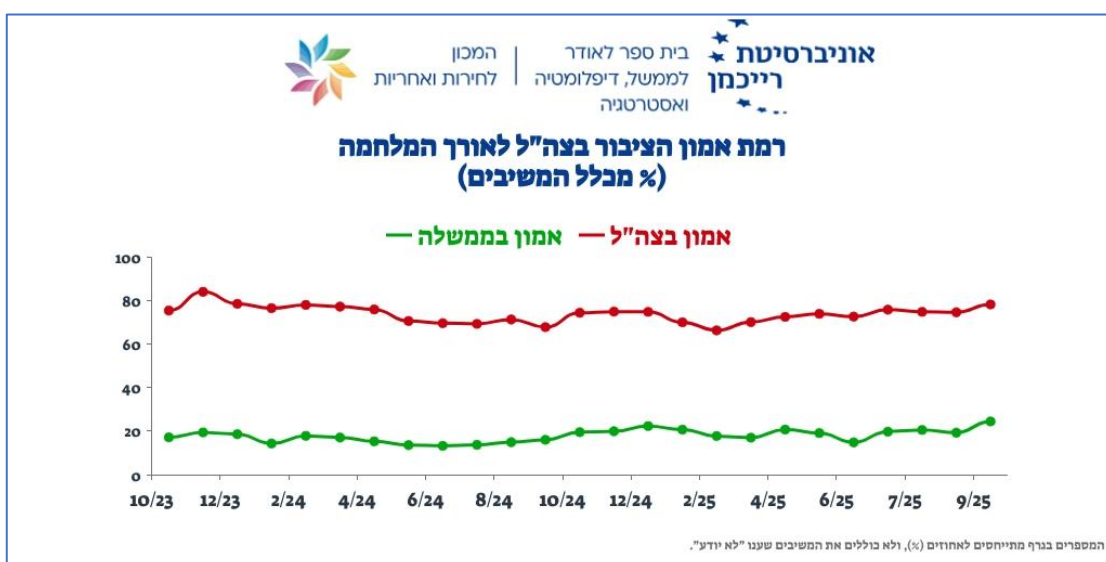
תרשים 3: תחושת ביטחון אישי בקרב הציבור (בעמוד הבא)

מחקר על תגובות אמריקאים לפיגועי 9/11 - מצב דומה של איום טרור וסכנה קיומית - מצא שאיום לאומי ("המדינה בסכנה") ואיום אישי ("אני בסכנה") הם מבנים שונים: איום לאומי מוביל לתמיכה במדיניות אגרסיבית, בעוד איום אישי מוביל לדרישה לפתרונות מיידיים שמפחיתים סיכון אישי (Huddy & Feldman, 2011). במקרה הישראלי, הרמות הדומות של איום קולקטיבי (49%) ואיום אישי (47%) עשויות להסביר חלק מהמורכבות הציבורית המוצגת בהמשך הסקירה, כמו גאוה ותמיכה בצה"ל (איום לאומי) לצד דרישה להחזרת חטופים גם במחיר גבוה (איום אישי).

אם כן, תחושת האיום המתמדת – הקולקטיבית והאישית גם יחד - והקושי לזהות ניצחון מובילות לשאלה החשובה: על מי הציבור סומך שישמור על ביטחונו? כאן, הציבור הפגין הבחנה ברורה: אמון גבוה ויציב בצה"ל, לצד אמון נמוך מאוד בממשלה.

תרשים 4: רמת אמון הציבור בצה"ל ובממשלה לאורך המלחמה

בעוד שלאורך המלחמה האמון בצה"ל נשאר גבוה ויציב, האמון בממשלה נותר נמוך ביותר. באוקטובר 2023, עם פרוץ המלחמה, רמת האמון בצה"ל עמדה על 75% (74% באופוזיציה, 82% בקואליציה).

בנובמבר 2024, האמון בצה"ל עמד על 75% - 84% באופוזיציה ו-90% בקואליציה. בפברואר 2025, לאחר חתימת הסכם הפסקת האש הראשון, האמון ירד ל-66% (81% באופוזיציה, 82% בקואליציה). באוקטובר 2025, לאחר חתימת ההסכם השלישי, האמון עמד על 78% - רמה דומה לזו שבפרוץ המלחמה.

לעומת זאת, האמון בממשלה נותר נמוך לאורך כל המלחמה. באוקטובר 2023, רק 17% מהציבור נתן אמון בממשלה (5% באופוזיציה, 45% בקואליציה). בפברואר 2025, האמון עמד על 18% (5% באופוזיציה, 44% בקואליציה). באוקטובר 2025 חלה עלייה מסוימת ל-24% (6% באופוזיציה, 52% בקואליציה) - אך גם בשיא, פחות מרבע מהציבור נתן אמון בממשלה במידה רבה. הפער בין אמון בצה"ל (66-78%) לאמון בממשלה (17-24%) הוא דרמטי.

הפער בין הגושים בולט, אבל מראה על אובדן אמון בממשלה בקרב כלל האוכלוסייה: בעוד שבקרב מצביעי האופוזיציה האמון בממשלה כמעט אפסי (5-6% לאורך כל המלחמה), גם בקרב מצביעי הקואליציה האמון נותר נמוך. לאורך רוב המלחמה, פחות ממחצית מתומכי הממשלה (44-45%) נתנו בה אמון במידה רבה, ורק באוקטובר 2025 חלה עלייה ל-52% - כלומר, גם בשיא, כמחצית ממצביעי הקואליציה לא נתנו אמון מלא בממשלה שהם תומכים בה.

בהמשך לכך, בספטמבר 2024, כאשר נשאל הציבור על מידת האמון ביכולת גופים שונים לשמור על הביטחון האישי של האזרחים, 66% ענו שהם סומכים על צה"ל במידה רבה, לעומת 23% בלבד שסמכו על הממשלה במידה רבה. הפער היה דרמטי במיוחד בקרב מצביעי האופוזיציה: 73% סמכו על צה"ל, אך רק 7% סמכו על הממשלה - 90% לא סמכו על הממשלה לשמור על ביטחונם. בקרב מצביעי הקואליציה, 78% סמכו על צה"ל לעומת 49% שסמכו על הממשלה - גם כאן, רוב מצביעי הקואליציה לא נתנו אמון בממשלה.

נתונים אלו מצביעים על פיצול ייחודי בתפיסת הציבור: אמון גבוה ויציב בצבא, לצד אובדן אמון כמעט מוחלט בהנהגה הפוליטית. אובדן אמון נרחב בהנהגה הפוליטית הוא בעל משמעויות חמורות: מחקרים מראים שאמון במוסדות הוא תנאי יסוד לתפקוד דמוקרטי ויעיל - ללא אמון מינימלי, קשה לממשלות לחוקק רפורמות, לאכוף מדיניות, ולשמור על לגיטימציה דמוקרטית (Citrin & Stoker, 2018; OECD, 2022).

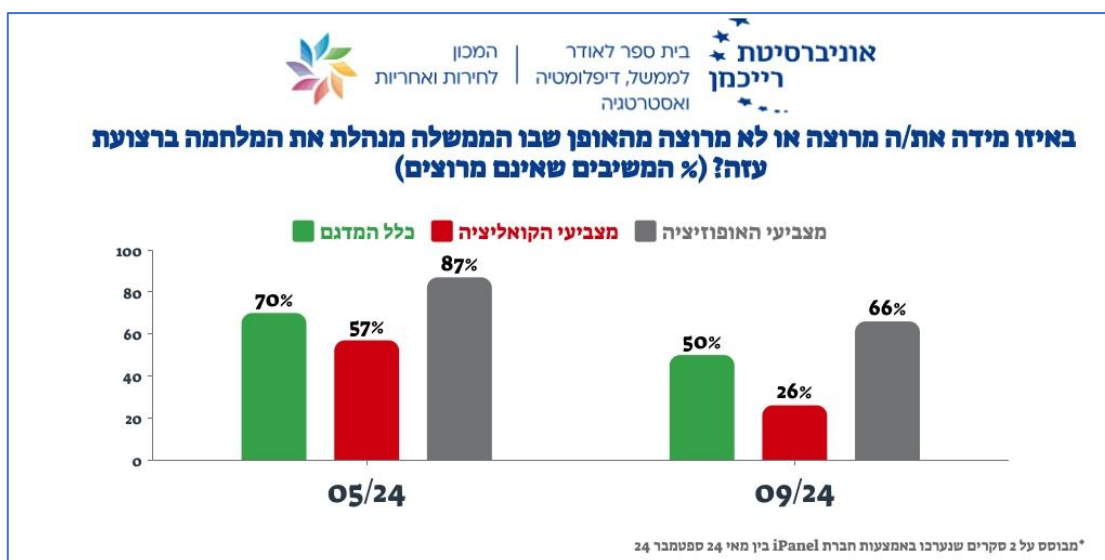
הציבור מבחין בבירור בין הכישלון הפוליטי והניהולי של ההנהגה לבין המאמץ הצבאי והמקצועי של צה"ל. האמון הגבוה בצה"ל מעורר שאלות, לאור כישלונות משמעותיים שאירעו ברמה הצבאית: הכישלון במניעת המתקפה ב-7 באוקטובר, הכישלון ביום עצמו, וחוסר היכולת להביא להכרעה צבאית מוחלטת. עם זאת, נראה כי הציבור בוחר להפנות את האחריות בעיקר להנהגה הפוליטית. האמון בצה"ל נותר עוגן יציבות בתקופה סוערת, בעוד שאובדן האמון בממשלה נשאר יציב - ציבור שחושש לביטחונו מפנה את האצבע המאשימה להנהגה, לא לצבא.

הערכת ניהול המלחמה: אי-שביעות רצון עמוק

הניגוד בין האמון בצה"ל לאמון בממשלה משתקף גם בהערכת הציבור את אופן ניהול המלחמה. כבר במאי 2024, כשבעה חודשים לאחר פרוץ המלחמה, 70% מהציבור לא היו מרוצים מהאופן שבו הממשלה מנהלת את המלחמה. אי-שביעות הרצון הייתה גבוהה גם בקרב מצביעי הקואליציה עצמם, כאשר 57%

לא היו מרוצים מניהול המלחמה. שנה לאחר פרוץ המלחמה, בספטמבר 2024, 50% מכלל הציבור סברו שתפקוד הממשלה בניהול המלחמה בעזה לא טוב (תרשים 5).

תרשים 5: שביעות רצון מניהול הממשלה את המלחמה בעזה

אי-שביעות הרצון התבטאה גם [בתפיסת הציבור את תפקוד הממשלה](#) (זמיר 2026) וראש הממשלה באופן כללי מאז פרוץ המלחמה וציירה תמונה עגומה עוד יותר. באפריל 2025, כשנה וחצי לתוך המלחמה, 65% מהציבור העריכו את התפקוד הכללי של הממשלה כגרוע, לעומת רק 15% שהעריכו אותו כטוב. [בקרב מצביעי הקואליציה](#) (זמיר 2025), רוב (66%) לא העריכו את תפקוד הממשלה כטוב - 34% כגרוע ו-32% כבינוני, לעומת רק 32% שהעריכו אותו כטוב.

[ההערכה של תפקודו של ראש הממשלה נתניהו](#) (אפרת 2024) באותו סקר הייתה דומה: 58% מהציבור העריכו את תפקודו כגרוע, לעומת רק 25% שהעריכו אותו כטוב. גם בקרב מצביעי הקואליציה, רק 53% העריכו את תפקודו כטוב, בעוד ש-45% - כמעט מחצית מתומכיו - העריכו אותו כגרוע (20%) או כבינוני (25%).

נתונים אלו משלימים את התמונה: הציבור ראה הישגים צבאיים, אך כישלון הנהגתי. האיום נותר, אך הבעיה לא מיוחסת לצבא - היא מיוחסת לממשלה. ייתכן שהציבור מפריד בין הכישלון המערכתי ב-7 באוקטובר לבין המאמץ הצבאי במהלך המלחמה, או שהוא מייחס את האחריות בעיקר לדרג המדיני. לעומת זאת, אובדן האמון בהנהגה הפוליטית נראה קשור באופן ישיר לאופן שבו ההנהגה ניהלה את המלחמה ונטלה (או לא נטלה) אחריות.

משבר האמון בממשלה והפער הדרמטי בינו לאמון בצה"ל בלטו במיוחד בהקשר של משבר החטופים - האתגר ההומניטרי המרכזי של המלחמה, שהפך לסמל המורכבות של ניהול המלחמה ולמבחן האמון בהנהגה.

2. משבר החטופים: בין תמיכה רחבה להחזרתם לאובדן אמון ביכולת המדינה

הרצון העמוק להחזרת החטופים: תמיכה רחבה למרות המחיר

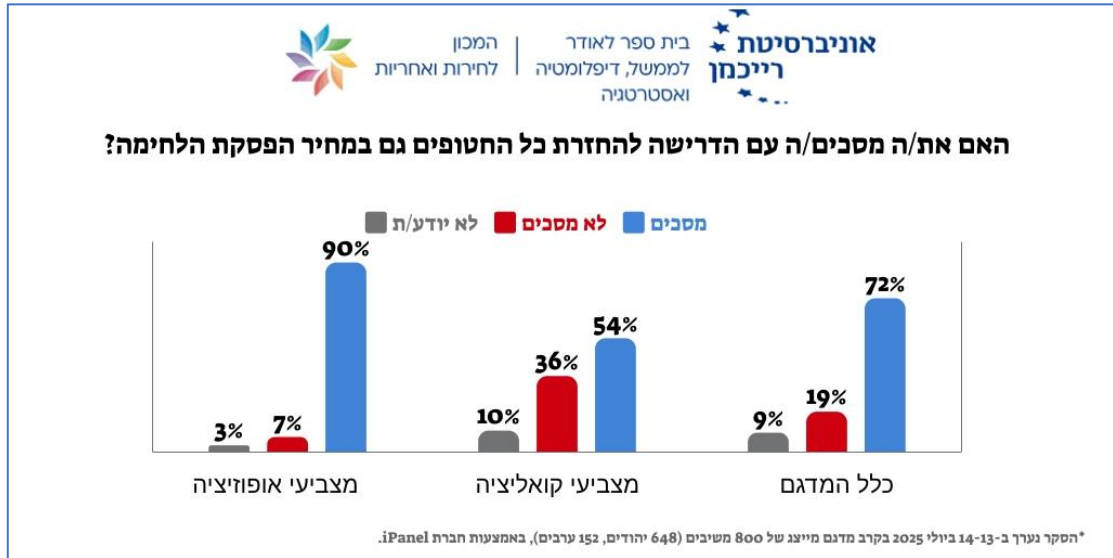
משבר החטופים היווה את אחד האתגרים הקשים והמורכבים ביותר שליווה את הציבור הישראלי לאורך שנתיים של מלחמה. מעבר להיבט האנושי הכואב, המשבר חשף שאלות עמוקות על אחריות המדינה כלפי אזרחיה, על המחיר שחברה מוכנה לשלם למען יחידה, ועל האמון בין האזרח למדינה. משפחות החטופים הפגינו בכל מוצאי שבת מחדש, עשו כל שביכולתן להשאיר את הנושא על סדר היום הציבורי, והציבור הרחב הבין שהחזרתם אינה רק שאלה מוסרית - היא עמוד התווך של החברה הישראלית. אם החטופים לא יחזרו, אזרחים לא ירגישו בטוחים יותר בביתם, ויאבדו אמונה ביכולת המדינה להחזיר אותם במידה שיחטפו בעתיד.

הרצון הציבורי להחזרת החטופים היה עקבי ועמוק לאורך כל המלחמה. בסקר מנובמבר 2024, כשנשאלו על מטרות המחאה שהתקיימה באותה תקופה, רוב הציבור הזדהה עם המטרה של קידום עסקת חטופים יותר מכל מטרה אחרת. מה שמעניין במיוחד הוא שזה היה קונצנזוס בין הגושים: רוב דומה הן בקרב מצביעי הקואליציה והן בקרב מצביעי האופוזיציה הזדהו עם מטרה זו - אחת הנקודות המעטות שבהן שני הגושים הגיעו להסכמה רחבה.

באפריל 2025, כשהמלחמה נמשכה והרבה חטופים עדיין היו בשבי, 65% מהציבור הסכימו עם הדרישה להחזרת כל החטופים גם במחיר הפסקת הלחימה. הפער הגושי היה משמעותי: 88% ממצביעי האופוזיציה תמכו בכך, לעומת 41% ממצביעי הקואליציה. ובכל זאת, גם בקרב מצביעי הקואליציה, שרובם תמכו בהמשך הלחימה, אחוז משמעותי של למעלה משליש היה מוכן להפסיק את המלחמה למען החטופים.

התמיכה בהחזרת החטופים נותרה גבוהה גם ביולי 2025 (תרשים 6). 73% תמכו בהחזרת כל החטופים גם במחיר סיום המלחמה, וגם כאשר מחיר זה כלל את המשך שלטון חמאס בעזה ואת הצורך במבצע צבאי עתידי, עדיין 52% מהציבור תמך בסיום המלחמה להחזרת החטופים. נתונים אלו מלמדים שהחזרת החטופים נתפסה כערך עליון, מעל השיקולים האסטרטגיים.

תרשים 6: תמיכה בהחזרת החטופים במחיר סיום המלחמה (בעמוד הבא)

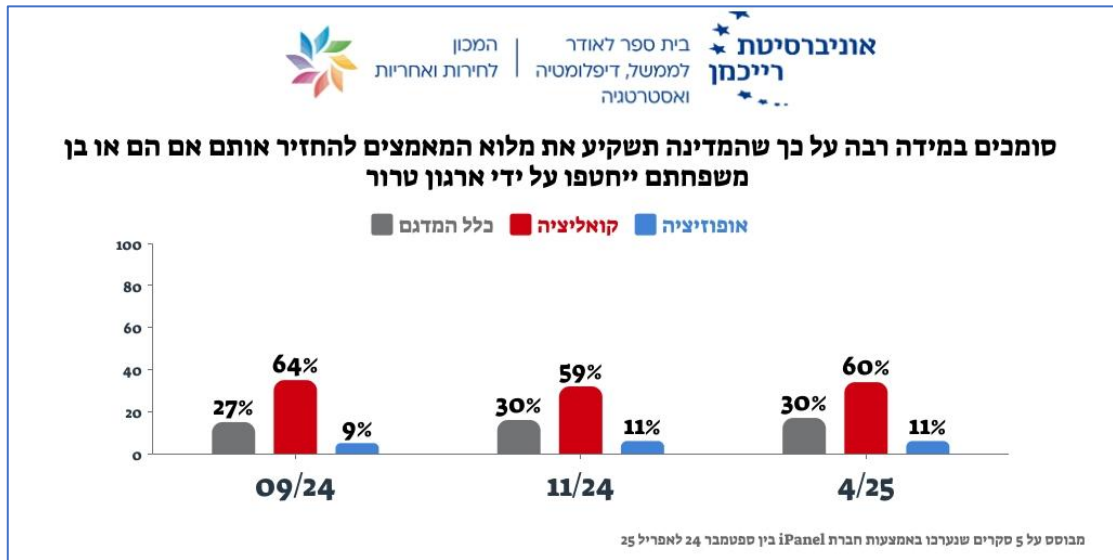
אובדן אמון ביכולת המדינה להחזיר חטופים

אולם, לצד הרצון העמוק להחזרת החטופים, התפתח אובדן אמון חמור במחויבות המדינה לאזרחיה (כוורי 2024). כבר בספטמבר 2024, שנה לאחר פרוץ המלחמה, רק 15% מהציבור סמכו במידה רבה על כך שהמדינה תשקיע את מלוא המאמצים להחזיר אותם אם הם או בן משפחתם ייחטפו על ידי ארגון טרור. בקרב מצביעי הקואליציה, 35% סמכו במידה רבה על המדינה - מיעוט משמעותי גם בקרב התומכים. בקרב מצביעי האופוזיציה, רק 5% סמכו במידה רבה (תרשים 7).

חודשיים לאחר מכן, בנובמבר 2024, הנתונים היו כמעט זהים - 16% מהציבור סמכו במידה רבה על המדינה להחזיר אותם, 32% מקרב מצביעי הקואליציה ו-6% מקרב מצביעי האופוזיציה. עוד חמישה חודשים לאחר מכן, באפריל 2025, לאחר שכבר נחתם הסכם הפסקת אש שני בו הוחזרו חלק מהחטופים, הנתונים נותרו כמעט זהים - 17% מהציבור סמכו במידה רבה על המדינה, 34% מקרב מצביעי הקואליציה ו-6% מקרב מצביעי האופוזיציה.

היציבות המדאגה של הנתונים לאורך שבעה חודשים ושלושה סקרים, למרות מאמצים דיפלומטיים והחזרת חטופים בהסכם הראשון, עשויה להצביע על כך שהפגיעה באמון במדינה ובמוסדותיה היא מבנית ועמוקה. האמון התערער מתהליך ממושך ומתסכל של משא ומתן, שהסתיים בסופו של דבר בשיטת הפעימות במקרה הטוב, ובתחושה שלא נעשה מספיק.

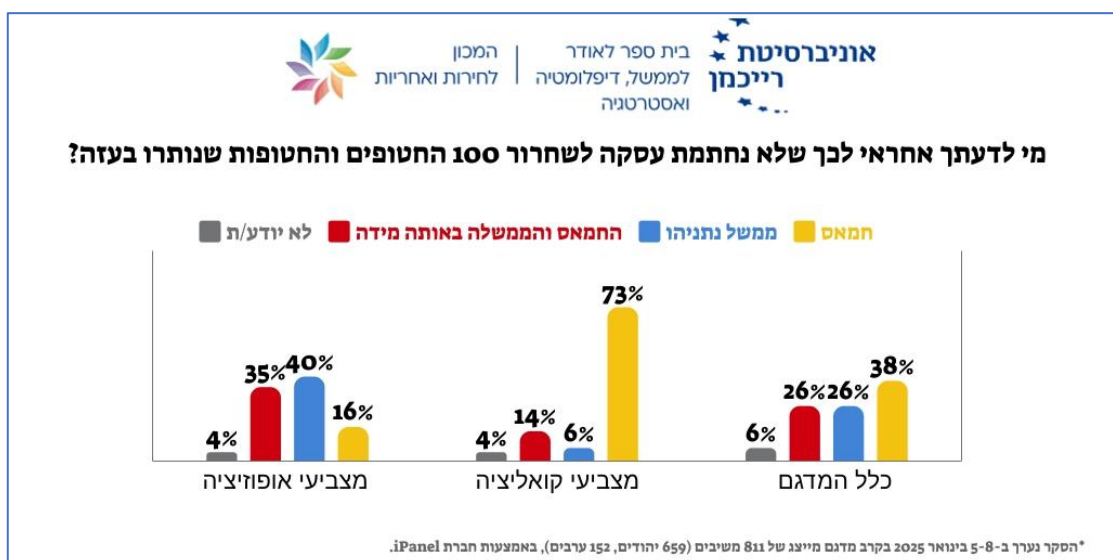
תרשים 7: הציבור אינו סומך על המדינה להשקיע את מלוא המאמצים להחזרת חטופים (בעמוד הבא)

מי אחראי לכישלון? הפער בין הגושים

השאלה מי אחראי לכך שלא נחתמה עד כה עסקה לשחרור כלל החטופים חשפה גם היא תמונה מורכבת. בסקר מינואר 2025, כשבוע לפני חתימת עסקה שניה בפעילות, כמחצית מהציבור האשימו את הממשלה באופן מלא (27%) או באופן חלקי יחד עם חמאס (24%). רק 36% האשימו את חמאס בלבד. הפילוג הגושי כאן משמעותי: בקרב מצביעי הקואליציה, 73% האשימו את חמאס בלבד, בעוד שבקרב מצביעי האופוזיציה, רוב מכריע (75%) האשים את הממשלה - 40% באופן מלא ו-35% יחד עם חמאס (תרשים 8). מעבר לפילוג הפוליטי, ניתן לראות כי אחוז ניכר מהציבור - יותר ממחצית כשמצרפים את מי שהאשימו את הממשלה באופן מלא או חלקי - ראה את הממשלה כאחראית למצב. תפיסה זו של אחריות ממשלתית לכישלון בהחזרת החטופים מהווה רקע חשוב להבנת אובדן האמון הכללי בהנהגה.

תרשים 8: תפיסת האחריות לכך שלא נחתמה עסקה לשחרור כלל החטופים בינואר 2025

מעבר לתסכול מהתהליך הממושך של החזרת החטופים, הציבור הביע אובדן אמון חמור בהנהגה. ראש הממשלה בנימין נתניהו קיבל בסקר מיולי 2025 ציון נכשל (4 מתוך 10) על טיפולו במשבר החטופים. בקרב

מצביעי האופוזיציה הציון היה 2.2, ובקרב מצביעי הקואליציה - 6. הציון הנמוך משקף את התסכול הרב מהטיפול בסוגייה הרגישה ביותר של המלחמה, גם בקרב תומכי הממשלה.

לצד הציון הנכשל על טיפול במשבר החטופים, הכוח הצבאי שהופעל במבצע "מרכבות גדעון" החל ממאי 2025 איפשר חידוש משא ומתן והביא את ישראל למצב מיטבי יותר מבחינה צבאית. כשנשאל הציבור מי תרם להשגת הסכם הפסקת האש באוקטובר 2025, 61% סברו שהלחץ הצבאי על חמאס תרם במידה רבה להסכם - נתון משמעותי המעיד על הכרה בתרומת המאמץ הצבאי. יש לציין כי קיים פער בין ימין לשמאל בהערכת תרומת הלחץ הצבאי: 86% ממצביעי הקואליציה מאמינים בתרומתו הרבה, לעומת 49% בלבד מצד האופוזיציה.

אולם, מרבית הציבור ייחס את השגת ההסכם לנשיא טראמפ ולמעורבותו האישית ולא להנהגה הישראלית. לפי ממצאי סקר אוקטובר 2025, 92% מהציבור - כמעט קונצנזוס מוחלט - סברו שטראמפ תרם במידה רבה להשגת העסקה, נתון שמשקף הסכמה נדירה בין מצביעי הקואליציה (96%) ומצביעי האופוזיציה (94%). הפער בולט: בעוד ש-92% ייחסו את ההצלחה לטראמפ, רק 61% ייחסו אותה ללחץ הצבאי הישראלי.

תפיסה דומה הייתה גם בנוגע להסכם הפסקת האש השני שנחתם בינואר 2025. בסקר מפברואר 2025 (לאחר חתימת ההסכם), 67% מהציבור סברו שטראמפ תרם במידה רבה לקידום עסקת החטופים - שוב הסכמה בין מצביעי הקואליציה (72%) ומצביעי האופוזיציה (72%). תפיסה זו של טראמפ כגורם מרכזי בהשגת הפסקת אש והחזרת חטופים ליוותה את שני ההסכמים.

ייתכן שהפסקת האש נכפתה על שני הצדדים במידה מסוימת - על ישראל בשל הלחץ הבינלאומי והמשבר ההומניטרי, ועל חמאס בשל הלחץ הצבאי והחלשתו המשמעותית, אך טראמפ הוא זה שהצליח לחבר בין הצדדים ולהביא להסכם.

העובדה שההנהגה הישראלית לא מקבלת קרדיט להישג משמעותי כמו החזרת חטופים, מתיישבת עם משבר האמון שתואר לעיל. הציבור רואה בטראמפ, לא בממשלת ישראל, את הגורם שהצליח להביא להסכם - תפיסה שמחזקת את התחושה שהממשלה כשלה בניהול המשבר.

התנודתיות בתפיסת הניצחון, משבר החטופים, ומשבר האמון בהנהגה - כל אלו מעלים שאלה מרכזיות: כיצד הציבור רואה את העתיד? שנתיים לאחר פרוץ המלחמה, עם חתימת הסכם הפסקת האש, התמונה משלבת פסימיות ביטחונית עמוקה לצד חוסן וגאווה - ודרישה עיקשת לאחריות.

3. תפיסת הציבור היום: מבט על ההווה והעתיד והדרישה לאחריות

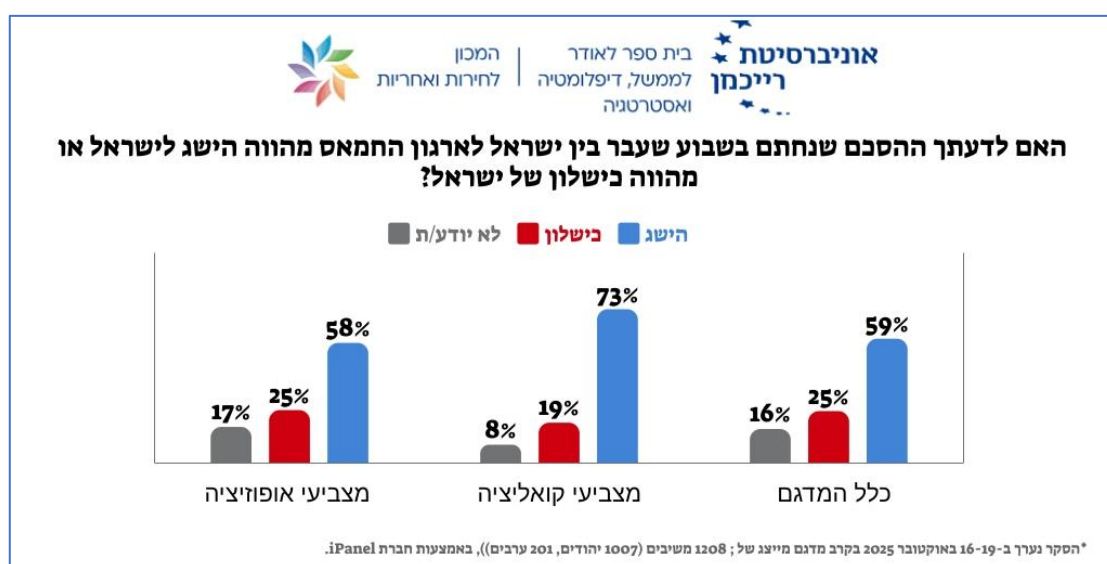
על רקע התנודתיות הזו בתפיסות הציבוריות, ולאור המעבר ממצב של לחימה ממושכת להסכם הפסקת אש, עולה השאלה כיצד הציבור הישראלי תופס את מצבה של ישראל לאחר שנתיים של מלחמה ובעיצומו של מעין "סיום ביניים" שאינו מלחמה אך גם אינו שלום.

ממצאי הסקר מאוקטובר 2025 מציגים תמונה מורכבת של קושי בהגדרת תוצאות המלחמה לצד הערכה חיובית של הסכם הפסקת האש, תוך פסימיות עמוקה לגבי העתיד הביטחוני ופער משמעותי בשאלת האפשרות לשלום.

הערכת הסכם הפסקת האש: הישג הומניטרי למרות הספקות

בניגוד לאי הבהירות והתנודתיות בהערכת תוצאות המלחמה הכוללות, רוב הציבור (59%) רואה בהסכם הפסקת האש הישג לישראל. הערכה חיובית זו נרשמת הן בקרב מצביעי הקואליציה (73%) והן בקרב מצביעי האופוזיציה (58%) (תרשים 9).

תרשים 9: שביעות רצון מהסכם הפסקת האש באוקטובר 2025

שביעות רצון זו מהפסקת האש עולה בקנה אחד עם ההעדפות שהביע הציבור לאורך המלחמה. ההסכם, שהביא לשחרור 20 חטופים חיים, נתפס כהישג קונקרטי וחשוב דווקא בגלל שהוא מגשים את מה שהציבור ביקש - החזרת החטופים - למרות הספקות לגבי תוצאות המלחמה הרחבות יותר. הפסקת האש נתפסת כהישג לא כי היא מסמלת ניצחון צבאי, אלא כי היא עונה על הצורך האנושי העמוק ביותר שליווה את הציבור - להחזיר את החטופים הביתה.

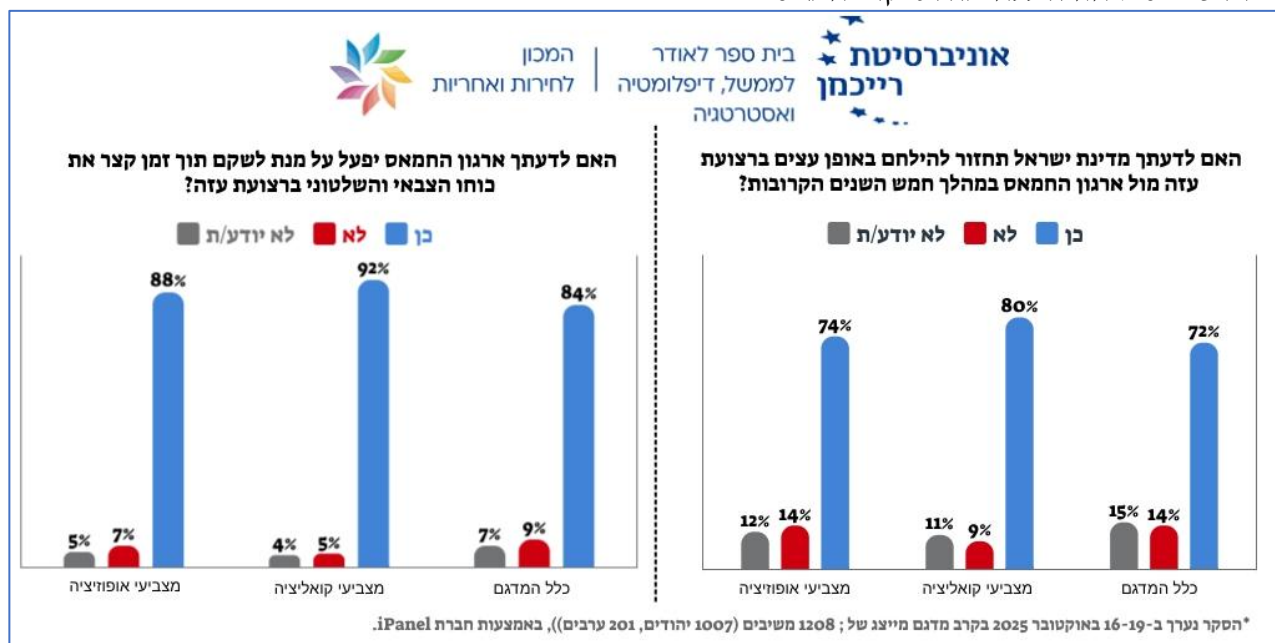
הפער בין התפיסה המעורבת של תוצאות המלחמה לבין ההערכה החיובית של הסכם הפסקת האש מצביע על כך שהציבור מבחין בין ההישגים הצבאיים הכוללים לבין ההישג ההומניטרי הספציפי של שחרור החטופים. עם זאת, כרבע מהציבור (25%) עדיין רואה בהסכם כישלון, ונראה שהתחושה לגבי תוצאות המלחמה הבלתי מוכרעות היא שמעצבת במידה רבה את הפסימיות הביטחונית לגבי העתיד.

פסימיות ביטחונית עמוקה: הצפי לחזרה ללחימה

הציבור הישראלי מפגין הסכמה רחבה בנוגע לסיכונים הביטחוניים בטווח הבינוני. רוב של 72% צופה חזרה ללחימה עצימה בעזה תוך חמש השנים הקרובות, כאשר הנתון דומה הן בקרב מצביעי הקואליציה (80%) והן בקרב מצביעי האופוזיציה (74%). תפיסה זו מתחזקת על ידי האמונה הרווחת (84% מהציבור)

שחמאס ישקם את כוחו הצבאי והשלטוני תוך זמן קצר - תפיסה שמושפעת לרוב מכריע הן בקואליציה (92%) והן באופוזיציה (88%) (תרשים 10).

תרשים 10: חזרה ללחימה ושיקום חמאס

התפיסה הפסימית משתקפת גם בדרך בה הציבור רואה את המצב בשנים הקרובות: רוב גדול של 68% לא מאמינים שעזה תהיה מפורזת ממשק בעוד חמש שנים, כאשר הספקנות גבוהה במיוחד בקרב מצביעי האופוזיציה (78% לעומת 65% בקואליציה). ממצאים אלו משלימים את התמונה הכוללת של ציבור הרואה את הפסקת האש כרווח זמני ומוגבל, ולא כפתרון ארוך טווח.

הקונצנזוס הרחב בנוגע לסיכונים העתידיים בולט במיוחד על רקע הפילוג הפוליטי העמוק בסוגיות אחרות, ומצביע על תפיסה משותפת של המצב הביטחוני - גם בקרב מי שתומכים בממשלה וגם בקרב מי שמתנגדים לה.

שאלת השלום והיתכנותה

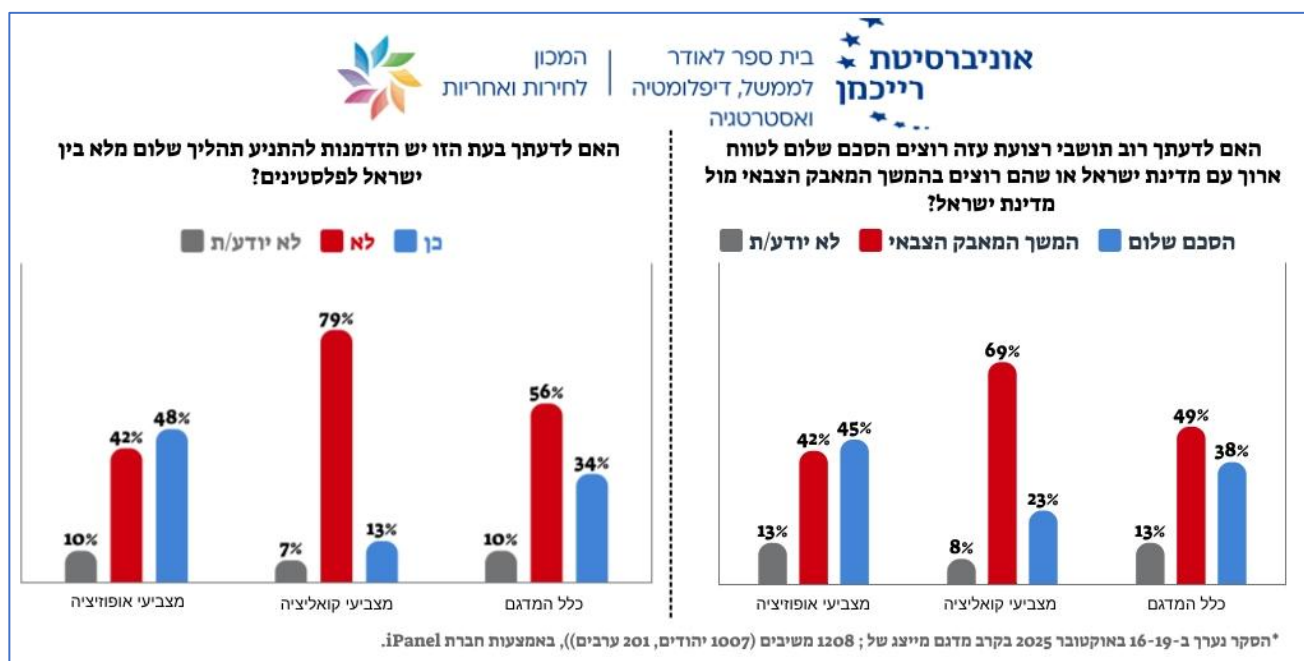
על רקע הפסימיות הביטחונית הזאת, השאלה על אפשרות לשלום עם הפלסטינים מעלה תמונה מורכבת. באפריל 2025, לפני חתימת ההסכם השלישי ולפני מהלכי טראמפ והכרזותיו על שלום, 83% מהציבור לא האמינו שישראל תחתום על הסכם שלום עם הפלסטינים במהלך חייהם - פסימיות שהייתה משותפת כמעט לשני הגושים (93% "לא" בקואליציה, 83% באופוזיציה).

באוקטובר 2025, לאחר חתימת ההסכם, כאשר נשאלו שאלות ספציפיות יותר על המצב הנוכחי, הפער בין הגושים התגלה. בשאלה האם תושבי עזה רוצים הסכם שלום או המשך מאבק, מצביעי הקואליציה מפגינים ספקנות קיצונית: 69% מאמינים שהעזתים רוצים המשך מאבק, לעומת רק 23% המאמינים ברצון לשלום. לעומת זאת, בקרב מצביעי האופוזיציה התמונה שונה: 45% מאמינים ברצון העזתים

לשלוש מול 42% שסבורים שהעזתים רוצים המשך מאבק. בכלל המדגם, 49% סבורים שהעזתים רוצים המשך מאבק, לעומת 38% המאמינים ברצון לשלום.

פער דומה מתגלה בשאלה על הזדמנות לתהליך שלום מלא: רק 13% ממצביעי הקואליציה רואים הזדמנות כזו (לעומת 79% ששוללים אותה), בעוד שכמעט מחצית ממצביעי האופוזיציה (48%) רואים הזדמנות לשלום (מול 42% ששוללים). בכלל המדגם, 56% סבורים שאין כרגע הזדמנות לתהליך שלום מלא - רוב ברור, אם כי עדיין קיים מיעוט משמעותי של שליש (34%) המאמין בהזדמנות כזו.

תרשים 11: תפיסת הזדמנות לשלום

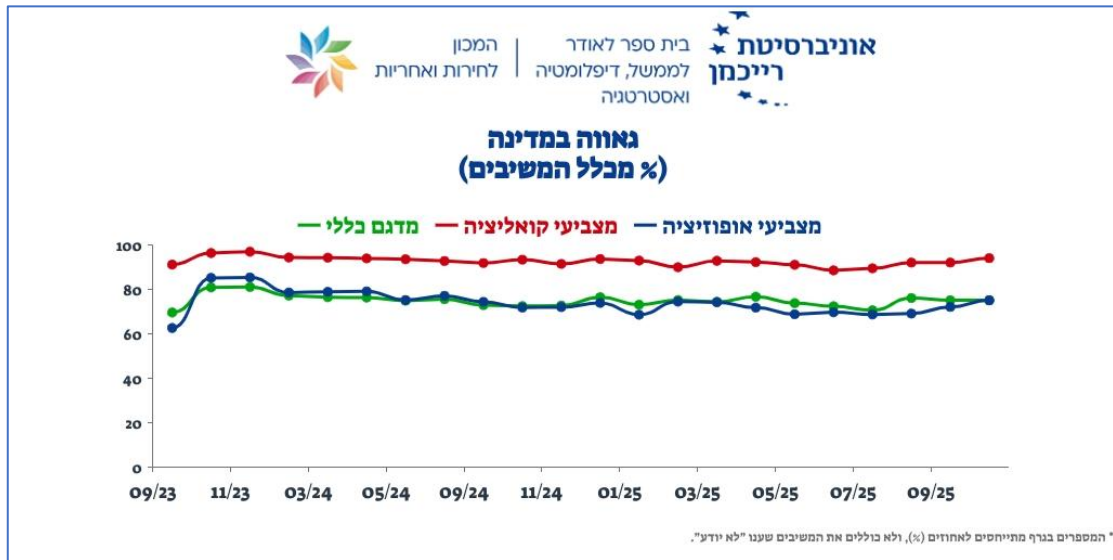

הפער הזה בין הגושים בשאלת האפשרות לשלום משקף הבדלים יסודיים בתפיסת העולם ובאמונות הבסיסיות לגבי האפשרות לפתור את הסכסוך. בעוד שבסוגיות הביטחוניות הקונקרטיות קיימת הסכמה רחבה, בשאלות האידיאולוגיות והערכיות העמוקות יותר - הפילוג נותר עמוק.

גאווה במדינה: חוסן למרות הכל

על רקע התנודתיות בתפיסת ההישגים, אובדן האמון בהנהגה, והפסימיות לגבי העתיד, מעניין לבחון כיצד השתנתה תחושת הגאווה (יעיר 2024) להיות ישראלי לאורך המלחמה.

תרשים 12: גאווה להיות ישראלי (בעמוד הבא)

עם פרוץ המלחמה באוקטובר 2023, הגאוה במדינה זינקה ל-81% - קפיצה דרמטית של כמעט 13 נקודות אחוז לעומת 68% בספטמבר 2023, ערב המלחמה. הקפיצה הייתה מרשימה במיוחד בקרב מצביעי האופוזיציה: מ-65% ל-85% - עלייה של 20 נקודות אחוז. עלייה זו משקפת את אפקט ההתגייסות הלאומית שמאפיין את הציבור הישראלי בשעת חירום.

אולם, עם התארכות המלחמה, המחירים הכבדים וייתכן שגם המידע על הנעשה בעזה, הגאוה ירדה בהדרגה ל-73% באוקטובר 2025 - עדיין רמה גבוהה מהרמה שלפני המלחמה, אך נמוכה בהרבה מהשיא. הירידה הייתה חדה במיוחד בקרב מצביעי האופוזיציה: מ-85% ל-68% - כמעט חזרה לרמה שלפני המלחמה. בקרב מצביעי הקואליציה, הגאוה נותרה יציבה וגבוהה (94-97%).

העובדה שהגאוה במדינה נותרה גבוהה יחסית (73%), למרות אובדן האמון בהנהגה והתחושה הבלתי מוכרעת לגבי תוצאות המלחמה, מעידה על חוסן ושייכות עמוקים של הציבור למדינה ולחברה, גם בעיצומו של משבר קשה. הציבור מבחין בין אכזבתו מההנהגה לבין זיקתו למדינה ותחושת השייכות לחברה הישראלית. נתונים אלה מתיישבים עם תופעה המוכרת במחקר כ-'rally effect' (אפקט ההתלכדות) - נטייה של הציבור להתגייס סביב המדינה ומנהיגותה בעת משבר ביטחוני (Feinstein, 2022). אולם, מחקרו של Feinstein מראה שתופעה זו אינה אחידה: היא תלויה באופן שבו הציבור תופס את המשבר - האם כהצלחה או ככישלון. במקרה הישראלי, הגאוה הלאומית עלתה באופן חד, אך כפי שראינו, האמון בהנהגה הפוליטית לא עלה - דפוס המתיישב עם תפיסת ה-7 באוקטובר כמחדל וניהול המשבר ככישלון.

הדרישה לאחריות שלא נענתה

תפיסת המשבר כמחדל עשויה גם להסביר את הדרישה הציבורית המסיבית לאחריות שליוותה את השיח הציבורי לאורך כל המלחמה: הדרישה לחקירה ממלכתית של מחדל ה-7 באוקטובר ולמיצוי הדין עם האחראים למחדל. כבר במאי 2024, 60% מהציבור סברו שראש הממשלה נתניהו נושא באחריות רבה לאירועי ה-7 באוקטובר. בקרב מצביעי האופוזיציה, 84% סברו כך, אך גם 39% בקרב מצביעי הקואליציה סברו שנתניהו נושא באחריות רבה - מיעוט משמעותי שהצביע על סדקים באמון גם בקרב התומכים.

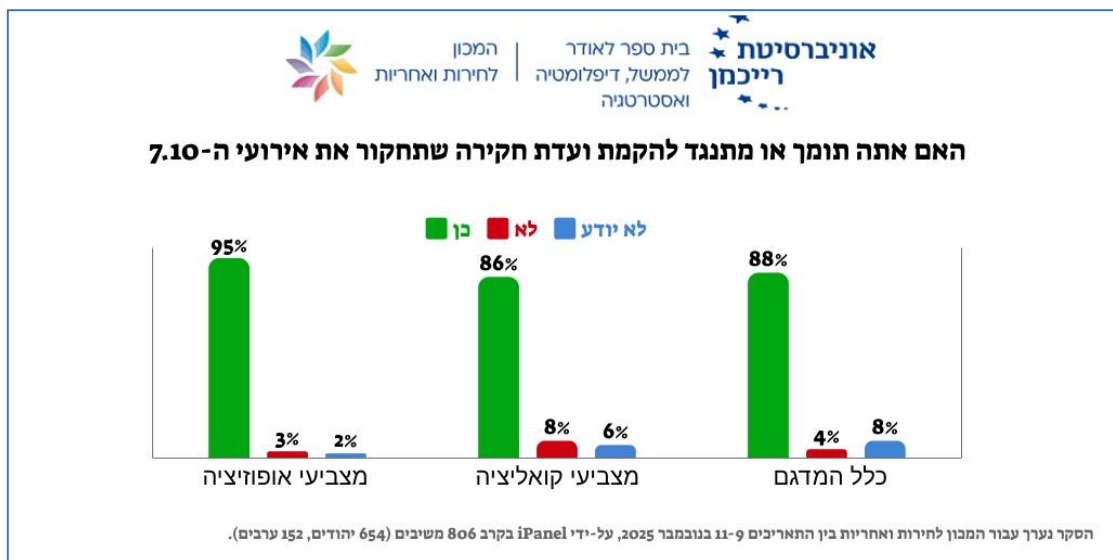
תפיסה זו, שלפיה ראש הממשלה נושא באחריות למחדל, היא מרכיב מרכזי בהבנת הדרישה לוועדת חקירה. הציבור לא רוצה רק תיאור עובדתי של השרשרת שהובילה לאירועים, אלא גם בירור של אחריות וסיבות, כדי להבין כיצד ניתן למנוע הישנות עתידית ומי צריך לסיים את תפקידו. בהיעדר חקירה רשמית, שאלות אלו נותרו פתוחות והגבירו את תחושת העמימות הציבורית.

בסקר מנובמבר 2024, 88% מהציבור - קונצנזוס נדיר של שני הגושים - סבר שצריך למנות ועדת חקירה. 86% ממצביעי הקואליציה ו-95% ממצביעי האופוזיציה תמכו בכך (תרשים 13).

הדרישה המסיבית הזאת לחקירה משקפת את הרצון הציבורי לבחון באופן מקיף את הכשלים שהובילו ל-7 באוקטובר ואת הנושאים באחריות למחדל, את אופן ניהול המלחמה, ואת תהליכי קבלת ההחלטות בנוגע לחטופים והחללים שטרם הוחזרו. עבור חלק גדול מהציבור, היבטים אלה נתפסים כקשורים זה בזה, ולכן נדרש מנגנון חיצוני, רשמי ועצמאי, שיוכל לבחון אותם יחד.

[מעבר לדרישה לחקירה, הציבור הביע העדפה ברורה לאופי הוועדה ולמאפייניה](#) (סוליציאנו-קין וכוורי, 2024). כאשר נשאל מי צריך למנות את חברי הוועדה, 48% מהנשאלים העדיפו שזה יעשה על ידי נשיא בית המשפט העליון, לעומת 17% בלבד שהעדיפו מינוי על ידי הממשלה (12% העדיפו גורם ממנה אחר, ו-24% לא ידעו). ההעדפה הברורה למינוי על ידי נשיא בית המשפט העליון - ולא על ידי הממשלה - מבהירה שהציבור מבקש ועדת חקירה ממלכתית עצמאית ובלתי תלויה בהנהגה הפוליטית.

תרשים 13: דרישה לוועדת חקירה

למרות התמיכה הציבורית הרחבה, ועדת חקירה ממלכתית לא הוקמה עד היום. ראש הממשלה אף הבהיר פומבית שלא יוקם גוף כזה בעת הזו. היעדרה ממשיך להזין את חוסר האמון בממשלה ובמוסדות, ומותיר שאלות פתוחות על האחריות למחדל, על תהליכי קבלת ההחלטות במהלך המלחמה, ועל הדרכים למנוע אירועים דומים בעתיד.

כאשר לא חוקרים את העבר, קשה לבטוח בעתיד. הפסימיות העמוקה של הציבור - הצפי לחזרה ללחימה, האמונה בשיקום חמאס, והאמונה שלא יהיה שלום - אינה רק תוצאה של מצב ביטחוני קשה. היא גם תוצאה של תחושה שההנהגה לא תמנע את המחדל הבא, כי היא לא למדה מהמחדל הקודם. הקריאה לאחריות, הן בטיפול במשבר החטופים והחללים שעוד לא הושבו והן בחקירת המחדל, לא השתתקה והיא נותרת נקודת מתח מרכזית בחברה הישראלית. כל עוד משבר האמון לא ייפתר, הפחד יישאר נוכח, והתחושה תהיה שהסכנה הבאה כבר בדרך.

לסיכום: פנינו לאן?

שנתיים לאחר ה-7 באוקטובר 2023, הציבור הישראלי מתמודד עם מציאות מורכבת של מלחמה ללא הכרעה ברורה. הנתונים שהוצגו בסקירה זו מצביעים על מספר מגמות מרכזיות:

קושי להכריע בתוצאות המלחמה. למרות הישגים צבאיים משמעותיים רק שליש מהציבור רואה ניצחון ישראלי. התנודתיות לאורך המלחמה לא שיקפה מעבר בין תבוסה לניצחון, אלא תנועה בין פסימיות עמוקה לחוסר בהירות. אפילו בשיא האופטימיות (נובמבר 2024), רק 37% ראו ניצחון - רוב הציבור לא ראה את המלחמה כניצחון בשום שלב.

משבר אמון עמוק בהנהגה הפוליטית. הפיצול בין אמון גבוה בצה"ל (78%) לאמון נמוך בממשלה (24%) הוא דרמטי ועקבי לאורך כל המלחמה. גם בקרב תומכי הממשלה, הרוב לא נתנו אמון מלא בהנהגה.

משבר האמון השתקף גם במשבר החטופים: למרות תמיכה רחבה בהחזרתם, רק 17% סמכו על המדינה להחזירם במידה והם עצמם ייחטפו. הציבור ייחס את הצלחת הסכמי הפסקת האש לנשיא טראמפ (92%), לא להנהגה הישראלית.

פסימיות ביטחונית משותפת, פער בשאלת השלום. יש קונצנזוס רחב (72%) שתהיה חזרה ללחימה תוך 5 שנים, ושחמאס ישקם כוחו (84%). פסימיות זו משותפת לשני הגושים הפוליטיים. עם זאת, בשאלת האפשרות לשלום - הפער בין הגושים עמוק: רק 13% בקואליציה רואים הזדמנות לשלום, לעומת 48% באופוזיציה.

חוסן וגאווה למרות הכל. 73% גאים להיות ישראלים - רמה גבוהה למרות אובדן האמון בהנהגה והתחושה הבלתי מוכרעת לגבי תוצאות המלחמה. הגאווה עלתה באופן חד עם פרוץ המלחמה (81%), ירדה עם התארכותה, אך נותרה גבוהה מהרמה שלפני המלחמה - עדות לחוסן ושייכות עמוקים לחברה הישראלית.

דרישה לאחריות שלא נענתה. 88% דורשים ועדת חקירה ממלכתית - אחד מהקונצנזוסים הנדירים בין הגושים. הדרישה נובעת מתפיסת 7 באוקטובר כמחדל ומניהול המלחמה ככישלון, ומהרצון להבין מי האחראים, ללמוד לקחים, ולמנוע הישנות בעתיד. למרות התמיכה הרחבה, הוועדה לא הוקמה נכון לעכשיו.

לאן פנינו? הציבור הישראלי עומד בפרשת דרכים: מצד אחד, חוסן וגאווה; מצד שני, משבר אמון עמוק ופסימיות ביטחונית. הפסקת האש נתפסת כהישג הומניטרי, לא כפתרון ארוך טווח. בהיעדר חקירה

ולמידת לקחים, הפסימיות נותרת - התחושה היא שהסכנה הבאה כבר בדרך, והשאלות על האחריות למחדל נותרו ללא מענה.

ביבליוגרפיה:

- אפרת, אסיף. 2024. "מלחמות מגבירות את תמיכת הציבור במנהיג. למה זה לא קורה לנתניהו?" זמן ישראל, 15 ביוני 2024. <https://www.zman.co.il/495482/popup>
- אפרת, אסיף. 2025. "הישראלים נותנים למלחמה ציון נכשל." זמן ישראל, 25 בפברואר. <https://www.zman.co.il/566904/popup>
- כוורי, אמנון. 2024. "מה קרה לערבות ההדדית? רוב הישראלים חוששים שהמדינה תפקיר אותם אם ייחטפו." זמן ישראל, 7 בנובמבר 2024. <https://www.zman.co.il/535791/popup>
- סוליצאנו-קינן, רענן, ואמנון כוורי. 2024. "עמדות הציבור ביחס להקמת ועדת חקירה למלחמה." זמן ישראל, 27 בנובמבר 2024. <https://www.zman.co.il/539964>
- זמיר, שחף. 2025. "הממשלה מאבדת אחיזה - גם בקרב תומכיה." זמן ישראל, 4 בנובמבר 2025. <https://www.zman.co.il/637578>
- זמיר, שחף. 2026. "מגמות בעמדות הציבור כלפי הממשלה 2023–2025." סקירה, המכון לחירות ואחריות, אוניברסיטת רייכמן. ינואר 2026. <https://www.runi.ac.il/research-institutes/government/libres/research/government-and-administrative-institutions>
- יעיר, עומר. 2024א. "הציבור גאה יותר להיות ישראלי מאז ה-7 באוקטובר." מעריב, 2 במאי 2024. <https://www.maariv.co.il/journalists/opinions/article-1096126>
- יעיר, עומר. 2024ב. "שנה עברה, החרדה של הציבור נשארה." זמן ישראל, 10 באוקטובר 2024. <https://www.zman.co.il/529002/popup>
- Citrin, Jack, and Laura Stoker. 2018. "Political trust in a cynical age." Annual Review of Political Science 21: 49–70. doi: [10.1146/annurev-polisci-050316-092550](https://doi.org/10.1146/annurev-polisci-050316-092550).
- Feinstein, Yuval. 2022. "Rally 'round the Flag: The Search for National Honor and Respect in Times of Crisis". New York: Oxford University Press. doi: [10.1093/oso/9780197629710.001.0001](https://doi.org/10.1093/oso/9780197629710.001.0001).
- Huddy, Leonie, and Stanley Feldman. 2011. "Americans respond politically to 9/11: Understanding the impact of the terrorist attacks and their aftermath." American Psychologist 66(6): 455–467. doi: [10.1037/a0024894](https://doi.org/10.1037/a0024894).
- OECD. 2022. *Building Trust to Reinforce Democracy: Main Findings from the 2021 OECD Survey on Drivers of Trust in Public Institutions*. Paris: OECD Publishing. doi: [10.1787/b407f99c-en](https://doi.org/10.1787/b407f99c-en).